

AALBORG NORDRE PROVSTI
PROVSTIUDVALGET

Klitgårdsvej 30, 9382 Tylstrup.

Tlf. 98 26 14 38 - fax 98 26 14 60 - E-mail orma@km.dk

Tylstrup, den 10. november 2007.

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K.

Kopi: Folketingets Kirkeudvalg

Provstiudvalget i Aalborg Nordre provsti har på to møder i efteråret behandlet de forslag, der er indeholdt i betænkning 1491 – Folkekirkens lokale økonomi. Arbejdet er afsluttet på provstiudvalgets møde tirsdag d. 6. november med dette høringssvar.

Provstiudvalget må grundlæggende erklære, at vi støtter den udtrykte hensigt i rapporten: At give menighedsråd og provstiudvalg bedre redskaber til at varetage prioriteringsopgaven bedst muligt, herunder forbedre muligheden for nemt at få overblik over økonomien og give bedre styringsredskaber til provstiudvalg og menighedsråd.

Betænkningen rummer en række anbefalinger af ideer, der allerede er afprøvet et eller flere steder i landet. Vi har ingen kommentarer til disse, ud over at vi hilser denne erfaringsindsamling og offentliggørelse af gode erfaringer velkommen.

Betænkningen rummer desuden en række forslag til ændring i den kirkelige lovgivning. En række af disse forslag kommenteres i det følgende.

I det følgende er provstiudvalgets bemærkninger indsat med *kursiv skrifttype* under det pågældende forslag til ændring i lovgivning og regelsæt.

Med venlig hilsen

p.p.v.

Ole Rysgaard Madsen, provst

Udvalgets anbefalinger og forslag

Menighedsrådenes virksomhed

1. Udvalget foreslår, at den nuværende meget detaljerede bestemmelse i økonomilovens § 2, som fastsætter, hvad menighedsrådene må bruge kirkekassens midler til, ændres som følger:

Menighedsrådet kan af kirkekassen afholde udgifter vedrørende:

- 1) Sognets kirkelige virksomhed.
- 2) Sognets begravelsesvæsen.
- 3) Indtægtsdækket virksomhed, som udøves i tilknytning til ovenstående aktiviteter.
- 4) Fremme af det kirkelige liv i provstiet.
- 5) Kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.
- 6) Den kirkelige betjening af folkekirkens medlemmer i udlandet.
- 7) Personregistrering.

Provstiudvalget hilser denne modernisering af regelsættet velkommen

3. Udvalget foreslår, at menighedsrådet én gang om året udarbejder og offentliggør en skriftlig orientering om den gennemførte og planlagte virksomhed.

Provstiudvalget finder forslaget i pagt med tiden. Det kan være med til at højne kvaliteten i diskussionen af indhold og prioriteringer. For at sikre, at man foretager denne proces i alle menighedsråd, bør der være tale om en obligatorisk ordning.

7. Udvalget foreslår, at den særlige tilknytning, som giver ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke, kan etableres i kraft af:

- 1) Tidligere bopæl i sognet.
- 2) Fritidsbolig i sognet.
- 3) Nære pårørende (forældre, søskende eller børn) boende i sognet.
- 4) Tilknytning til en institution i sognet.
- 5) Skolegang i sognet (for så vidt angår konfirmation).
- 6) Forældre, ægtefælle eller børn begravet på en kirkegård i sognet (for så vidt angår begravelse/bisættelse).

8. Udvalget foreslår, at medlemmerne får en *betinget* ret til betjening i *enhver* kirke i folkekirken. Betjeningen er betinget af:

- 1) at man selv finder en præst, der er villig til at yde betjeningen,
- 2) at man betaler samtlige omkostninger for sognet, og
- 3) at man ikke står i vejen for betjeningen af sognets egne beboere.

9. Udvalget foreslår, at den særlige tilknytning, der giver ret til at blive begravet på kirkegården, etableres efter samme principper som vedrørende kirkelig betjening. Herudover skal andre udensogns boende have adgang til at blive begravet på kirkegården, med mindre dette må afvises ud fra hensynet til den nuværende eller fremtidige betjening af sognets egne beboere.

Provstiudvalget vil påpege, at navnlig forslaget i 7.2 (fritidsbolig i sognet) og i 8 (betinget ret til betjening) vil kunne skabe problemer en del steder i forhold til "rovdrift" på de lokale ressourcer. Betaling for handlingen løser kun til dels dette problem. Det vil f.eks. kunne blive svært at rekruttere personale (præster såvel

som andre) til at arbejde de pågældende steder, ligesom nedslidningen af inventar, særlig i de gamle kirker, hurtigt vil kunne blive et problem ud fra et antikvarisk synspunkt.

~~De øvrige punkter, herunder også punkt 9) imødekommes allerede i vid udstrækning ud fra præstens og menighedsrådets skøn, og vi mener derfor ikke, der er grund til at indføre en sådan detaljeret styring på området. En styring, der i for høj grad, efter vores opfattelse, er udtryk for en uhensigtsmæssig rettigheds- og servicerings-tankegang.~~

Medarbejdere

10. Udvalget foreslår, at den fremtidige stillingsstruktur baserer sig på dels en "multimedarbejder", som primært har tjeneste i det enkelte sogn, dels faguddannede medarbejdere, som typisk har tjeneste i flere sogne eller i provstiet.

11. Udvalget foreslår, at uddannelsesstrukturen tilpasses hertil, ved at der etableres et modulopbygget kursusforløb i AMU-regi, som dels består af brede, tværfaglige kurser, som kan gennemføres af alle medarbejdere, og dels som overbygning kursustilbud, som gennemføres som specialer inden for et eller flere områder.

Provstiudvalget vil finde det meget positivt med en mere smidig stillingsstruktur i folkekirken. Det vil gøre det lettere og mindre omkostningsfyldt at løse behovet for afløsere i ferier mv., og det vil også give bedre og mere naturlige muligheder for samarbejde på tværs af sognene.

Det er en naturlig følge af ændringen, at man via uddannelse må opkvalificere medarbejderne til at varetage opgaverne. Spørgsmålet er, om der ikke tilsvarende bør ske en (tvungen) opkvalificering af den, der af menighedsrådet er udpeget til at varetage ledelsesopgaven. Succes med ændringen vil i vidt omfang afhænge af, at menighedsrådet magter og påtager sig den øgede ledelsesmæssige opgave, der også er indeholdt i forslaget.

Økonomisk styring

17. Udvalget foreslår en række tiltag til styrkelse af den økonomiske styring gennem øget åbenhed og gennemsigtighed, en klar prioritering af ressourcerne og en styrket mulighed for at stille til ansvar.

Åbenhed og gennemsigtighed

- 1) Fuld offentlighed om alle kassers budget og regnskab gennem offentliggørelse på internettet.
- 2) Forpligtelse for menighedsrådet til at afholde et årligt menighedsmøde om budget og planer.
- 3) Styrkelse af den kritiske revision (forvaltningsrevisionen) i et samspil mellem provstiudvalg og provstirevisor.

Til 1) Provstiudvalget kan støtte forslaget, men stiller sig tvivlende overfor, hvor stor den praktiske konsekvens vil være.

Til 2) Provstiudvalget kan støtte forslaget. Det er en udvidelse af det offentlige budgetmøde til også at rumme en beretning om menighedsrådets planer og visioner fremadrettet. Erfaringen viser dog, at man skal være yderst kreativ for i praksis at få folk til at komme i større tal til sådanne møder, og det vil forslaget ikke ændre på.

Til 3) Provstiudvalget finder forslagens særdeles relevant. Det vil give meget bedre muligheder for, at provstiudvalget kan gå ind i en egentlig vurdering / bedømmelse af regnskabernes kvalitet og rimeligheden i menighedsrådenes pengeforbrug / forvaltning af ligningsmidlerne.

Provstiudvalget finder anledning til at nævne, at dette forslag vil betyde et tiltrængt opgør med tankegangen i den seneste større omlægning af menighedsrådenes økonomi, hvor endog provstiudvalgenes mulighed for at føre legalitetstilsyn overfor menighedsrådene i praksis blev kraftigt beskåret. Jf. flg. citat fra provstiud-

valgets høringsvar af 26/9 2002: "Provstiudvalget forudsættes i lovforslaget at kontrollere, at menighedsrådets budget ikke overskrider den udmeldte ramme, samt at øve legalitetstilsyn. Legalitetstilsyn vil –selv om det forudsættes i forslaget– næppe være muligt uden et specificeret budget, og må altså derfor vente til regnskabsaflægningen. Dette er ikke hensigtsmæssigt, da provstiudvalget / menighedsrådet hermed afskæres fra at korrigere ulovlige beslutninger, og den eneste mulighed tilbage er da sanktioner, sådan som de er opstillet i lovgivningen".

Klar prioritering af ressourcerne

- 4) Klarere grundlag for fordelingen af ressourcerne mellem menighedsrådene inden for provstiet gennem anvendelse af nye budgetværktøj.
- 5) Sammenhæng mellem målsætninger og tildeling af ressourcer. Mulighed for at beskrive målsætninger og prioriteringer i budgettet.
- 6) Øget selvfinansieringsgrad for de lokale kasser gennem højere grad af takstfinansiering og adgang til af afholde indtægtsdækket virksomhed.

Til 4) Anvendelsen af nye budgetværktøjer med den hensigt at skabe en bedre dialog om budgetterne på budsgetsområdet og i provstiudvalget kræver, så vidt provstiudvalget kan se, ikke ændringer i lovgivningen. Det står enhver frit for at gå i gang hermed.

Men det vil være formålstjenligt med erfaringsudveksling på området, ligesom det vil være formålstjenligt med kurser til opkvalificering af provstiudvalgets medlemmer samt provstisekretærer og provster.

Til 5) Som anført skal det være en mulighed, ikke en forpligtelse for menighedsrådene. Det kræver derfor, så vidt provstiudvalget kan se, ikke ændringer i lovgivningen.

Til 6) Provstiudvalget kan støtte forslaget om at øge takstfinansieringen på kirkegårdene, særligt så ikke-medlemmer rent faktisk betaler den fulde omkostning.

Jf. bemærkningerne til 7.2 og 8 er provstiudvalget betænkelig ved forslaget om øget frihed til kirkelig betjening imod betaling af omkostningerne. Det samme gælder i forhold til forslaget om generel adgang til f.eks. at udleje sognelokaler mv. til ikke-kirkelige formål. Nogle steder gør man allerede dette i en vis udstrækning, og i praksis viser det sig at give en øget slitage på kirkens ejendom, der ikke kan dækkes fuldt ud af den opkrævede betaling, ligesom der kan blive en betydelig koordineringsopgave i forhold til kirkens / præsternes egne arrangementer. Fungerer dette ikke optimalt, kan resultatet let blive til skade for det kirkelige liv på stedet. En fuldstændig åbning på dette punkt vil derfor ikke være ønskelig.

Mulighed for at stille til ansvar

- 7) Forenkling af den lokale kassestruktur, idet præstegårdskasserne og kirkegårdskasserne så vidt muligt integreres i kirkekasserne.
- 8) Bedre sammenhæng mellem provsti- og stiftsniveau.
- 9) Valgbarhed for sognebåndsløsere alene inden for samme ligningsområde.

Til 7) Provstiudvalget kan støtte forslaget om så vidt muligt at lade præste- og kirkegårdskasser indgå i kirkekassens budget. Det svarer til den nuværende tilstand her i provstiet.

Til 8) En anbefaling, og kræver derfor efter provstiudvalgets mening ikke ændringer i den kirkelige lovgivning.

Til 9) Har ingen praktisk betydning i Aalborg Nordre provsti.

Økonomisk forvaltning

21. Udvalget foreslår en ny kontoplan, hvor en formålsorienteret kontoplan og en artskontoplan udgør to uafhængige dimensioner, f.eks. således at formålet angives ved de to første cifre og udgiftsarten ved de følgende cifre i konteringen.

Provstiudvalget opfatter forslaget til ny kontoplan som en særdeles positiv ændring, idet det herefter vil være muligt uden videre at se den faktiske udgift og indtægt indenfor et bestemt område (f.eks. kirkegårdsdriften). Hermed er der skabt øget fokus på, hvad kirkens økonomiske og personalemæssige ressourcer faktisk bruges til – og et bedre grundlag for menighedsrådenes og provstiudvalgets prioriteringsårøftelse.

22. Udvalget foreslår nye budget- og regnskabsskemaer, som gør det muligt umiddelbart at sammenknytte driftsresultatet med investerings- og finansieringsaktiviteterne i et samlet resultat, som afspejler udviklingen i kirkekassens likviditet (kassebeholdningen). Opsparingen til særlige anlægsformål bliver herved en del af kassens "egenkapital" og ikke som i dag nogle midler, der ligger uden for kassens egentlige regnskab.

Provstiudvalget finder forslaget relevant, da det vil øge gennemsækeligheden i kirkekassernes budgetter og regnskaber. Særlig positivt er, at man lettere vil få et overblik over den enkelte kirkekasses faktiske forbrug i et bestemt regnskabsår. Ligeledes vil den enkelte kasses formue og gæld tydeligt fremgå. Kirkekassernes budgetter og regnskaber vil herefter i højere grad være sammenlignelig med samfundets måde at lave regnskaber og budgetter på i øvrigt. Provstiudvalget vil udtrykke håbet om, at det samtidig kan mindske antallet af fejl og misforståelser i forhold til grundlæggende regnskabsprincipper i de regnskaber, der afleveres til revisor og provstiudvalg

23. Udvalget foreslår en samling og klargøring af disponeringsreglerne, således at det bliver enklere for menighedsrådene at få et overblik over, hvad der gælder i den konkrete situation.

Provstiudvalget bifalder forslaget, da der hidtil har været for stor usikkerhed på området. Der bør skabes klare og entydige regler på de 6 nævnte områder og en samlet oversigt over / sammenskrivning af disponeringsreglerne bør være let tilgængeligt for menighedsråd og provstiudvalg.

Provstiudvalget hilser generelt de foreslåede ændringer velkommen. Vi vil dog også gøre opmærksom på, at ændringerne indenfor regelsættet for menighedsrådenes regnskab og budget indenfor de seneste år er kommet i hurtig takt, og der vil herefter efter provstiudvalgets opfattelse være behov for en pause i reformerne, hvis man stadig forventer, at valgte medlemmer af et menighedsråd skal kunne varetage menighedsrådets økonomiopgave. I modsat fald må man indenfor få år imødesee en udvikling, hvor opgaven må fjernes fra menighedsrådene og centraliseres f.eks. til en central funktion under provstierne.

Kirke- og præsteembedekapitaler (stiftsmidler)

25. Udvalget foreslår, at præsteembedekapitalerne bliver nedlagt som selvstændige kapitaler og i stedet lagt sammen med kirkekapitalerne.

Provstiudvalget opfatter forslaget som en fornuftig regelforenklning.

26. Udvalget foreslår forenklede regler for den fremtidige forvaltning af kirkekapitalerne, sådan at stiftsudvalget vedrørende økonomi kan tillade, at kirkens kapitaler – bortset fra gravstedskapitaler – udbetales til vedkommende kirkekasse med henblik på finansiering af ejendomserhvervelse eller særskilte anlægsarbejder.

Provstiudvalget opfatter forslaget som en fornuftig regelforenklning.

Kirkegårdsdrift

28. Udvalget foreslår, at indtægter og udgifter for kirkegården skal opgøres og opstilles separat i de enkelte kirkekassers regnskab, således at der kan opgøres et resultat af kirkegårdsdriften.

Jf. bemærkningerne til punkt 21 bifalder provstiudvalget meget, at man ifølge forslaget fremover vil få et samlet overblik over indtægter og udgifter til kirkegårdsdriften – og hermed også over det samlede forbrug af ligningsmidler til formålet ved den enkelte kirkegård ("resultatopgørelse for kirkegårdsdriften").

31. Udvalget foreslår, at provstiudvalgets kompetence vedrørende kirkegårdstaksterne styrkes, ved at den ændres fra at være godkendende til at være fastsættende.

Provstiudvalget finder forslaget særdeles relevant. Provstiudvalget skal efter de nugældende regler sørge for, at taksterne er ens i ligningsområdet, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Det er særdeles utilfredsstillende, at provstiudvalget ikke kan varetage denne opgave effektivt, hvis f.eks. et eller flere menighedsråd nægter at justere taksterne til et mere rimeligt niveau i forhold til udgiften ved de forskellige ydelser på kirkegården. Da udgiften til kirkegårdsdrift er stor og stigende og i mange provstier har afgørende betydning for den samlede kirkelige ligning, vil det eneste rigtige efter vores mening være, at provstiudvalget får mulighed for at fastsætte taksterne for alle kirkegårde i et provsti.